

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3323/2021
22.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Горан Тодоровић, адвокат из ..., против тужене Средње школе "Житорађа", чији је пуномоћник Драгиша Стојановић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3141/2019 од 24.06.2020. године, у седници одржаној 22.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3141/2019 од 24.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П1 245/18 од 23.04.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле па је поништено, као незаконито решење директора тужене о престанку радног односа тужили, број .. од 16.11.2016. године и одлука органа управљања тужене број .. од 30.11.2016. године, што је тужена дужна да призна. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужили на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 144.000,00 динара.

Апелациони суд у Нишу је, пресудом Гж1 3141/2019 од 24.06.2020. године, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио пресуду Основног суда у Прокупљу П1 245/18 од 23.04.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази

по службеној дужности, а ревизијом тужене се не указује на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је засновала радни однос на неодређено време код тужене почев од 14.11.2012. године, са радним временом од 45% од пуног радног времена, на радном месту наставника Парничне странке су закључиле уговор о раду број .. од 09.09.2015. године, којим је тужила засновала радни однос на неодређено време са непуним радним временом у трајању од 15,55 часова недељно. Код тужиле је 21.10.2016. године наступила привремена спреченост за рад по прописима о здравственом осигурању, због одржавања трудноће, која ће, према потврди Дома здравља Ниш од 20.10.2016. године трајати до 19.11.2016. године. Решењем директора тужене број .. од 16.11.2016. године, тужили је престао радни однос на основу одредбе члана 120. став 4. Закона о основама система образовања и васпитања, услед чињенице да је у току радног односа утврђено да она не испуњава услове из члана 120. став 1. тачка 1. тог закона, односно да нема одговарајуће образовање за обављање послова на које је распоређена а који су предвиђени чланом 8. Закона о основама система образовања и васпитања. Против тог решења, тужила је изјавила приговор који је одбијен одлуком органа управљања број .. од 30.11.2016. године, са образложењем да тужила не поседује одговарајуће образовање за обављање послова на којима је засновала радни однос, а то је диплома о стеченом образовању у својој струци – мастер, већ поседује диплому основних академских студија првог степена. Тужена није доказала да разлози за отпуштање тужиле немају везе са њеном трудноћом, имајући у виду да је тужила претходне четири године радила, а да су предметне одлуке донете непосредно након што је код тужиле наступила привремена спреченост за рад по прописима о здравственом осигурању, због одржавања трудноће.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиле усвојили и поништили предметна решења на основу којих јој је радни однос код тужене престао, пошто су закључили да тужена није доказала да отказ није у вези са одсуством ради одржавања трудноће на основу одредбе члана 8. Конвенције МОП број 183 о заштити материнства („Службени гласник РС“ – међународни уговори број 1/10), и да тужена није била у могућности да тужили откаже уговор о раду за време трудноће на основу одредбе члана 187. став 1. Закон о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/2005... 75/14).

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право имајући у виду да тужена, на којој је био терет доказивања те чињенице, није доказала да отпуштање тужиле са посла, за време трудноће, није у вези са њеном трудноћом.

Конвенција о међународној организацији рада број 183 о заштити материнства, у одредби члана 8. прописује да се отпуштање жене са посла за време трудноће и одсуства из члана 4. или 5. те Конвенције или у периоду након њеног повратка на посао, прописаног домаћим законом или прописима, сматра незаконитим, осим из разлога који немају везе са трудноћом, порођајем и дојењем, као његовом последицом те да терет доказивања да разлози отпуштања немају везе са трудноћом, порођајем и дојењем сноси послодавац (став 1).

Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 52/2011), у одредби члана 8. прописује обављање образовно-васпитног рада тако што у установи образовно-васпитни рад обављају: наставник, васпитач и стручни сарадник (став 1). Наставник, васпитач и стручни сарадник јесте лице које је стекло одговарајуће високо образовање, под тачком 1, на студијама другог степена (мастер академске студије, специјастичке академске студије или специјалистичке струковне студије), у складу са Законом о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 76/05, 100/07-аутентично тумачење, 97/08, 44/10), почев од 10.05.2005. године (став 2). Услови за пријем у радни однос прописани су одредбом члана 120. истог закона тако што у радни однос у установи може да буде примљено лице под условима прописаним законом и ако, под тачком 1, има одговарајуће образовање. Запосленом престаје радни однос ако се у току радног односа утврди да не испуњава услове из ст. 1. и 2. овог члана или ако одбије да се подвргне лекарском прегледу у надлежној здравственој установи (став 5).

У конкретном случају, у току радног односа тужиље, тужена је као послодавац, утврдила да она не испуњава услове за обављање образовно-васпитног рада у смислу одредбе члана 8. став 2. тачка 1. Закона о основама система образовања и васпитања, пошто није стекла одговарајуће образовање на студијама другог степена (мастер академске студије), па јој је, предметним одлукама тужене радни однос престао на основу одредбе члана 120. став 5. истог закона. Међутим, Конвенција међународне организације рада број 183 о заштити материнства, прописује терет доказивања да разлози за отпуштање немају везе са трудноћом, порођајем и дојењем што значи да је тужена била дужна да ту чињеницу докаже, а она ту чињеницу није доказала. Због тога се наводима ревизије тужене неосновано побија правилност примене материјалног права.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић